

POSTANOWIENIE

Dnia 7 maja 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jarosław Matras (przewodniczący)

SSN Piotr Mirek

SSN Paweł Wiliński (sprawozdawca)

w sprawie **P. Ż. (Ż.)**

oskarżonego z art. 586 k.s.h.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w dniu 7 maja 2020 r.,

skargi obrońcy oskarżonego na wyrok Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 17 października 2019 r., sygn. akt II AKa (...),

uchylający wyrok Sądu Okręgowego w K. z dnia 25 lutego 2019 r., sygn. akt XXI K (...) - w zakresie punktu 1, w części dotyczącej uniewinnienia oskarżonego od popełnienia czynu z art. 586 k.s.h. i przekazujący sprawę w tym zakresie do ponownego rozpoznania,

na podstawie art. 539e § 2 k.p.k.

p o s t a n o w i ł:

1. oddalić skargę;

2. obciążyć oskarżonego Piotra Ż. opłatą uiszczoną od kasacji.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 25 lutego 2019 r., sygn. akt XXI K (...), Sąd Okręgowy w K. uniewinnił oskarżonych M. W., A. W. oraz P. Ż. od popełnienia zarzucanych im czynów, zakwalifikowanych z art. 586 k.s.h. oraz z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k.

Po rozpoznaniu apelacji wywiedzionych przez prokuratora i pełnomocnika oskarżyciela posiłkowego, Sąd Apelacyjny w (...) wyrokiem z dnia 17 października

2019 r., sygn. akt II AKa (...), uchylił zaskarżony wyrok w punkcie 1, w części dotyczącej uniewinnienia oskarżonych A. W., M. W. i P. Ż. od popełnienia czynu z art. 586 k.s.h. i sprawę w tym zakresie przekazał do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w J., a w pozostałym zakresie zaskarżony wyrok utrzymał w mocy.

Na powyższy wyrok skargę w trybie art. 539a k.p.k. złożył obrońca oskarżonego P. Ż., zaskarżając wyrok Sądu Apelacyjnego w (...) w części, tj. w zakresie jego punktu 1 i zarzucając Sądowi odwoławczemu naruszenie art. 437 § 2 zdanie drugie k.p.k. poprzez błędne jego zastosowanie i uznanie, że zachodzi jedna z podstaw uzasadniających uchylenie wyroku Sądu Okręgowego w K., wynikająca z art. 454 § 1 k.p.k., a w konsekwencji konieczność przekazania sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w J., w sytuacji, kiedy prawidłowa, wszechstronna i zgodna z treścią art. 7 k.p.k. analiza zebranego w sprawie materiału dowodowego prowadzi do wniosku, że taka podstawa uchylenia orzeczenia w tej sprawie nie wystąpiła, a co najwyżej wystąpiła konieczność uzupełnienia materiału dowodowego, do którego w pełni uprawniony był sąd odwoławczy, jako sąd merytoryczny.

Podnosząc powyższe, skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego w ww. części wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) i przekazanie sprawy temu sądowi do ponownego rozpoznania co do oskarżonego P. Ż., a - na podstawie art. 9 § 2 k.p.k. w zw. z art. 435 k.p.k. w zw. z art. 539f k.p.k. - także co do pozostałych oskarżonych - A. W. i M. W.

Prokurator Rejonowy w J. wniósł o oddalenie skargi.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga obrońcy oskarżonego P. Ż. jest niezasadna i w konsekwencji nie zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 437 § 2 zdanie drugie k.p.k. uchylenie orzeczenia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania może nastąpić wyłącznie w wypadkach wskazanych w art. 439 § 1 k.p.k., art. 454 k.p.k. lub jeśli jest konieczne przeprowadzenie na nowo przewodu w całości. Treść tego przepisu w zestawieniu z treścią art. 539a § 3 k.p.k., w którym wskazano podstawy skargi,

jednoznacznie wskazuje, że kognicja Sądu Najwyższego rozpoznającego skargę na wyrok sądu odwoławczego ogranicza się do zbadania, czy w sprawie zachodzi tzw. bezwzględna przyczyna odwoławcza, albo doszło do uchylenia wyroku wobec wystąpienia przesłanek określonych w art. 454 § 1 k.p.k., bądź też konieczne jest przeprowadzenie w całości przewodu sądowego (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 lutego 2017 r., IV KS 6/16, uchwała Sądu Najwyższego z dnia 25 stycznia 2018 r., I KZP 13/17, oraz uchwała Sądu Najwyższego z dnia 22 maja 2019 r., I KZP 3/19).

W postępowaniu wywołanym wniesieniem skargi od wyroku sądu odwoławczego Sąd Najwyższy nie może więc oceniać, czy zaistniały merytoryczne podstawy do wydania wyroku zmieniającego. Sąd Najwyższy nie jest bowiem władny na podstawie przepisu art. 539a § 1 k.p.k. do oceniania materiału dowodowego przedstawionego w sprawie. Rozpoznanie sprawy w tym zakresie należy do sądów powszechnych. Interwencja Sądu Najwyższego w ten zakres orzekania stanowiłaby naruszenie ich kompetencji do rozpoznania sprawy. Przedmiotem kontroli w tym postępowaniu jest zatem jedynie stwierdzenie, czy uchylając wyrok sądu pierwszej instancji z przekazaniem sprawy do ponownego rozpoznania, sąd odwoławczy kierował się podstawami wydania wyroku kasatoryjnego wskazanymi w art. 539a § 3 k.p.k. oraz czy takie rozstrzygnięcie było w konkretnej sprawie konieczne (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 5 lipca 2018 r., V KS 15/18).

W realiach niniejszej sprawy nie budzi wątpliwości przyczyna podjęcia przez Sąd odwoławczy rozstrzygnięcia o charakterze kasatoryjnym. Sąd Apelacyjny w (...) odwołał się do treści art. 454 § 1 k.p.k. jako podstawy wydanego orzeczenia, prezentując w uzasadnieniu wyroku w sposób wnikliwy, wyczerpujący i rzetelny argumenty przemawiające za koniecznością wydania orzeczenia o takiej treści.

Sąd ad quem wskazał w szczególności, że nie podzielił ustaleń Sądu I instancji w zakresie oceny kondycji finansowej spółki K. Sp. z o.o. z siedzibą w J., reprezentowanej m.in. przez oskarżonego P. Ź. w okresie objętym zarzutem aktu oskarżenia. Uznał, że wysnute przez Sąd meriti wnioski, a w konsekwencji prawnokarna ocena zachowania oskarżonych w czasie objętym zarzutem pozostają w sprzeczności ze zgromadzonymi w sprawie dowodami, w szczególności opiniami

biegłych i zeznaniami świadków. Sąd odwoławczy ocenił rozważania Sądu I instancji jako w części nieobiektywne, arbitralne, w pewnych fragmentach zaś całkowicie oderwane od zapatrywań wyrażonych w orzecznictwie Sądu Najwyższego i sądów powszechnych. Sąd II instancji dokonał całkowicie odmiennej od Sądu Okręgowego oceny opinii biegłych z dziedziny księgowości – P. L. oraz z dziedziny rachunkowości, postępowania upadłościowego i podatków – T. C., uznając, że z ich treści wynika niezbicie, iż spółka K. Sp. z o.o. stała się niewypłacalna już w 2012 r. i powinna była najpóźniej w I półroczu 2013 r. złożyć wniosek o ogłoszenie upadłości. Wyraził dezaprobatę dla ustaleń Sądu I instancji, który z jednej strony nie kwestionował wniosków opinii biegłych, uznając je za jasne i rzetelne, a z drugiej strony nie podzielił ich i stosując własne, subiektywne kryteria ocen dokonał zupełnie odmiennych od biegłych ustaleń co do tego, że nie zachodziły przesłanki do zgłoszenia wniosku o upadłość. Sąd Apelacyjny, jakkolwiek zauważył, że kwestia rozstrzygnięcia o odpowiedzialności karnej oskarżonych, w tym P. Ż., pozostaje w gestii sądu, a nie biegłych, to jednak podkreślił, iż w sprawach, w których szczególnie ważne znaczenia dla ustalenia sprawstwa i winy mają wiadomości specjalne, odrzucenie opinii biegłych bez wnikliwej, należytej argumentacji, świadczy o dowolnej, sprzecznej z uregulowaniem zawartym w art. 7 k.p.k. ocenie dowodów i nie może zostać zaakceptowana przez dokonujący kontroli instancyjnej Sąd odwoławczy.

Wreszcie, Sąd ad quem dostrzegł i omówił fakt zaistnienia od 1 stycznia 2016 r. zmian w ustawie Prawo upadłościowe, w zakresie art. 11 i 21 tejże ustawy, definiujących pojęcie niewypłacalności oraz regulujących czasokres do złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości, wskazując jednocześnie, że zmiany te nie są na tyle doniosłe, by depenalizowały zachowanie oskarżonych.

Istotne znaczenie dla oceny niniejszej skargi ma układ procesowy, w jakim orzekał Sąd II instancji. Sąd Apelacyjny w (...) rozpoznawał apelację prokuratora wniesioną od wyroku uniewinniającego P. Ż. oraz A. W. i M. W. od czynu z art. 586 k.s.h., a zatem orzekał w warunkach związania ograniczeniami wynikającymi z art. 454 § 1 k.p.k. Przypomnieć należy, że w wypadku reguły *ne peius* z art. 454 § 1 k.p.k. kontrola skargowa obejmuje ocenę prawidłowości zastosowania tego przepisu pod kątem spełnienia warunku, zgodnie z którym sąd odwoławczy "nie

może skazać oskarżonego”. Wymaga to wykazania przez ten sąd, że gdyby nie stwierdzone uchybienie, to mógłby zapaść wyrok skazujący, ale jego wydanie nie jest dopuszczalne w instancji odwoławczej z uwagi na zakaz takiego orzekania (zob. uchwała 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 25 stycznia 2018 r., I KZP 13/17). Lektura uzasadnienia Sądu II instancji jednoznacznie wskazuje, że właśnie omawiana wyżej sytuacja zaistniała w niniejszej sprawie, tj. że reguła wyrażona w art. 454 § 1 k.p.k. miała bezpośredni wpływ na treść orzeczenia. Stwierdzenie poprawności zastosowania przez Sąd odwoławczy art. 454 § 1 k.p.k., jest wystarczające do akceptacji wyroku tegoż Sądu, a tym samym oddalenia skargi obrońcy oskarżonego P. Ż.

Mając powyższe na względzie, na podstawie art. 539e § 2 k.p.k. postanowiono jak w części wstępnej postanowienia. Rozstrzygnięcie co do kosztów postępowania znajduje uzasadnienie w treści art. 636 § 1 k.p.k.

Z tego względu orzeczono jak w sentencji.